

Cairt Bhalla: Foramharc ar Churaclam na Bunscoile (1999)

Tá foramharc ar na snáitheanna, na snáithaonaid agus ar na scileanna i gCuraclam na Bunscoile (1999), sa chairt bhalla seo, mar áis do mhúinteoirí. An tSeirbhís Pleanála um Fhorbairt Scoile (Bunscoileanna) a d'fhorbair an chéad dréacht den chairt.

Tá na dathanna céanna in úsáid sa chairt bhalla is atá in úsáid sna rang-ghrúpaí i gCuraclam na Bunscoile (1999). Úsáidtear na dathanna chun taispeáint cén rang ina thugtar cuspóir nó gné faoi leith den churaclam isteach den chéad uair. Seo a leanas sampla chun úsáid na ndathanna a mhíniú.

Is snáithaonad é *Línte agus uillinneacha* sa snáithe *Cruth agus Spás* sa Mhatamaitic. Tá **dath gorm** ar *Línte*, mar is i ranganna a trí agus a ceathair a luaitear é den chéad uair sa churaclam matamaitice. Ach tá **dath fíondearg** ar *uillinneacha*, mar tá sé le feiceáil den chéad uair i ranganna a haon agus dó.

Léiríonn **dath dubh** go mbaineann cuspóir nó gné faoi leith le gach rang-ghrúpa, agus neamhchosúil le míreanna a bhfuil dathanna eile orthu, níl baint ag aon rang leibhéal faoi leith lena dtabhairt isteach.

Tá sé tábhachtach cuimhneamh go ndéantar forbairt bhíseach ar gach topaic ó rang go rang agus nach mbaineann na snáitheanna agus na snáithaonaid a bhfuil dath faoi leith orthu leis an rang-ghrúpa sin amháin, déantar iad a mhúineadh agus a fhorbairt sna ranganna ina dhiaidh sin.

Le tairbhe iomlán a bhaint as an gcairt, ba chóir na cúig leathanach a chló lán-daite agus a cheangal le chéile chun cairt bhalla a dhéanamh.

Curaclam na Bunscoile (1999): Foramharc ar Chairt Bhalla

English	Gaeilge (T1)*	Matamaitic
<p>ORAL LANGUAGE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Receptiveness to language • Competence and confidence in using language • Developing cognitive abilities through language • Emotional and imaginative development through language <p>READING</p> <ul style="list-style-type: none"> • Receptiveness to language • Competence and confidence in using language • Developing cognitive abilities through language • Emotional and imaginative development through language <p>WRITING</p> <ul style="list-style-type: none"> • Receptiveness to language • Competence and confidence in using language • Developing cognitive abilities through language • Emotional and imaginative development through language 	<p>ÉISTEACHT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag cothú spéise go neamhfhoirmiúil sa teagasc • Ag tuiscint teanga <p>LABHAIRT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag cothú spéise go neamhfhoirmiúil sa teagasc • Ag úsáid teanga <p>LÉITHEOIREACHT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag cothú spéise • Ag tuiscint teanga • Ag úsáid teanga <p>SCRÍBHNEOIREACHT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag cothú spéise • Ag úsáid teanga <p>Na téamaí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mé féin • Sa bhaile • An scoil • Bia • An teilifís • Siopadóireacht • Caitheamh Aimsire • Éadaí • An Aimsir • Ócáidí speisialta <p>Catagóirí Feidhmeanna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caidreamh sóisialta a dhéanamh • Soiléiriú a lorg i gcomhrá • Dul i gcion ar dhuine nó ar dhaoine eile • Dearcadh a léiriú agus a lorg • Eolas a thabhairt agus a lorg • Struchtúr a chur ar chomhrá <p>*T1 = Scoileanna Gaeltachta agus lán-Ghaeilge</p>	<p>LUATHGHNÍOMHAÍÓCHTAÍ MATAMAITICIULA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rangú • Meaitseáil • Comparáid a dhéanamh • Cur in ord <p>UIMHREAS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comhaireamh agus uimhriú • Comparáid agus ordú • Anailís uimhris <small>Cónascadh, Foroinnt, Uimhriú</small> • Ionadluach • Oibríochtaí <small>Suimiú, Dealú, Iolrú, Roinnt</small> • Codáin • Deachúlacha agus Céatadáin • Teoiric uimhris <p>AILGÉABAR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patrúin a fhorleathnú, a iniúchadh agus a úsáid • Pátrúin agus seichimh uimhris • Uimhirabairtí • Uimhreacha treocho • Rialacha agus airíonna • Athróga • Cothromóidí <p>CRUTH AGUS SPÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feasacht ar spásúlacht • Cruthanna déthoiseacha (2-T) • Cruthanna tríthoiseacha (3-T) • Siméadracht • Línte agus Uillinneacha <p>TOMHAIS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fad • Meáchan • Toilleadh • Am • Airgead • Achar <p>SONRAÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sonraí a aithint agus a léirmhíniú • Sonraí a léiriú agus a léirmhíniú • Seans
		<p>Scileanna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cur i bhfeidhm agus réiteach fadhbanna • Cumarsáid agus cur in iúl • Comhtháthú agus nascadh • Réasúnaíocht • Cur i bhfeidhm • Tuiscint agus tabhairt chun cuimhne
<p>Cód dathanna a léiríonn cathain a thugtar snáithaonaid isteach: Naíonáin Rang 1 & 2 Rang 3 & 4 Rang 5&6</p>		

Na hAmharcealaíona	Ceol	Drámaíocht
<p>LÍNÍOCHT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Líníochtaí a dhéanamh • Breathnú agus freagairt <p>PÉINT AGUS DATH</p> <ul style="list-style-type: none"> • Péinteáil • Breathnú agus freagairt <p>PRIONTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priontaí a dhéanamh • Breathnú agus freagairt <p>CRÉ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forbairt foirme i gcré • Breathnú agus freagairt <p>TÓGÁIL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tógálacha a dhéanamh • Breathnú agus freagairt <p>FABRAIC AGUS SNÁITHÍN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cruthú le fabraic agus snáithín • Breathnú agus freagairt 	<p>ÉISTEACHT AGUS FREAGAIRT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iniúchadh fuaimeanna Fuaimeanna sa timpeallacht Fuaimeanna gutha Cnagadh coirp Uirlisí • Éisteacht le ceol agus freagairt dó <p>PERFORMING</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amhránaíocht Amhránaíocht aoncheoil Páirtamhránaíocht shimplí • Tús na litearthachta /Litearthacht Rithim Tuinairde Rithim agus tuinairde • Seinm uirlisí <p>CUMADÓIREACHT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tobchumadh agus cruthú • Píosaí cumadóireachta a phlé agus a thairfeadh 	<p>DRÁMAÍOCHT CHUN MOTHÚCHÁIN, EOLAS AGUS IDÉANNA A INIÚCHADH D'FHONN TUISCINT A CHOThÚ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iniúchadh agus déanamh drámaíochta • Léirsmaoineamh ar dhrámaíocht • Comhoibriú agus cumarsáid i ndéanamh drámaíochta
<p>Coincheapa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feasacht ar líne • Feasacht ar chruth • Feasacht ar fhoirm • Feasacht ar dhath agus ar thon • Feasacht ar uigeacht • Feasacht ar ghréas agus ar rithim • Feasacht ar spás 	<p>Coincheapa Ceoil Tuiscint:</p> <ul style="list-style-type: none"> • do bhuille (buille cothrom) • do ré (fada/gearr, patrúin, rithim) • do luas (tapa/mall) • do thuinairde (ard/íseal) • do dhinimic (glórach/bog) • do chomhdhéanamh (cosúil/éagsúil) • do thondath (fuaim shainiúil) • d'uigeacht (fuaim amháin/fuaimeanna le chéile) • do stíl 	<p>Réamhriachtanais do dhéanamh drámaíochta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ábhar • An suíomh ficseanach • Timpeallacht shábháilte a chruthú <p>Gnéithe na Drámaíochta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creideamh • Ról agus carachtar • Gníomhaíocht • Suíomh • Am • Teannas • Brí • Genre
<p>Cód dathanna a léiríonn cathain a thugtar snáithaonaid isteach: Naíonáin Rang 1 & 2 Rang 3 & 4 Rang 5&6</p>		

Stair

MISE AGUS MO MHUINTIR/STAIÉIR ÁITIÚLA

- Mise
- Mo mhuintir nó muintir duine a bhfuil aithne agam air/uirthi
- Nuair a bhí mo sheanathreacha/sheanmháithreacha óg
- Cluichí agus caitheamh aimsire san am atá thart
- Féastaí agus féilte san am atá thart
- Áitribh
- Mo scoil/Scoileanna
- Foirgnimh, láithreáin nó fothraigh i mo cheantar
- Mo cheantar trí na haoiseanna

Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

LEANÚNACHAS & ATHRÚ LE hIMEACHT AMA

- Leanúnachas agus athrú sa gharthimpeallacht
- Bia agus feirmeoireacht
- Éadaí
- Áitribh agus tithe/áitribh, forbairtí tithíochta agus uirbeacha
- Fánaíocht
- Iompar
- Cumarsáid
- Fuinneamh agus cumhacht
- Siopaí agus aontaí, ceardlanna agus monarcha
- Scoileanna agus oideachas
- Litríocht, ealaín, ceardaíocht agus cultúr
- Cúram na n-easlán
- Babhtáil, trádáil agus airgead

Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

POBAIL AGUS SOCAITHE ÁRSA

- Pobail na Clochaoise
 - Pobail na Cré-umhaoise
 - Sochaithe ársa Ghleann na Tígrise agus na hEofraite
 - Na hÉigiptigh
 - Na Gréagaigh
 - Na Rómhánaigh
 - Na Ceiltigh
 - Éire Luath-Chríostaí
 - Na Lochlannaigh Stone Age Peoples
- agus cuid díobh seo:

- Pobail Mheiriceá Láir agus Mheiriceá Theas
- Pobail na hÁise
- Pobail na hAfraice
- Pobail Mheiriceá Thuaidh
- Pobail Astraláiseacha

Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

SCÉALAÍOCHT

- Scéalta as saol daoine a mhair san am atá thart
 - Miotais agus finscéalta
- Ba chóir roinnt scéalta a iniúchadh gach bliain.

SAOL, SOCHAÍ, OBAIR AGUS CULTÚR SAN AM ATÁ THART

- An saol in Éirinn i rith thréimhse na Normannach
 - An saol sna bailte móra agus faoin tuath in Éirinn agus an Eoraip i rith na Meánaoise
 - An saol san ochtú haois déag
 - An saol sa naoú haois déag
 - Teanga agus cultúr in Éirinn ag deireadh na naoú haoise déag agus ag tús na fichiú haoise
 - An saol le linn an Dara Cogadh Domhanda
 - An saol in Éirinn ó chaogaidí na fichiú haoise i leith
- Ba chóir dhá shnáithaonad /snáithaonad amháin a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

TRÉIMHSÍ ATHRAITHE AGUS COIMHLINTE

- An Renaissance
- An Reifirméisean
- Trádálaithe, taiscéalaithe agus coilínigh ón Eoraip
- An Gorta Mór
- An Réabhlóid Thionsclaíoch
- An t-athrú in úinéireacht na talún in Éirinn sa naoú haois déag
- An t-athrú i rólanna na mban sa naoú haois déag agus san fhichiú haois
- An Chéad Chogadh Domhanda
- Éire nua-aoiseach

Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

POLAITÍOCHT, COIMHLINT AGUS AN tSOCHAÍ

- Éire sa séú agus sa seachtú haois déag
- Réabhlóid agus athrú i Meiriceá, sa Fhrainc agus in Éirinn
- Ó Conaill agus Saoirse na gCaitliceach
- 1916 agus bunú an stáit
- Tuaisceart Éireann
- Éire, an Eoraip agus an Domhan ó 1960 i leith

Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

Scileanna

Ag obair mar staraí

- Am agus cróineolaíocht
- Athrú agus leanúnachas
- Cúis agus iarmhairt
- Fianaise a úsáid
- Sintéisiú agus cur in iúl
- Ionbhá

Tíreolaíocht	Eolaíocht
<p>IMSHAOIL DHAONNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag maireachtáil sa phobal áitiúil Mo theaghlach agus mo phobal Bailte agus foscadh An Scoil Daoine i mbun oibre Daoine ag súgradh • Daoine agus áiteanna i gceantair eile • Daoine a chónaíonn agus a shaothraíonn sa cheantar áitiúil • Daoine a chónaíonn agus a shaothraíonn i gceantar codarsnach in Éirinn Daoine agus pobail Gnéithe an imshaoil nádúrtha agus daoine Lonnaíocht: bailte agus foirgnimh eile Daoine i mbun oibre Iompar agus cumarsáid • Daoine agus críocha eile Imshaol i dtír Eorpach eile Imshaol i dtír nach bhfuil san Eoraip • Lárionad sa chontae, sa réigiún agus sa tír • Saincheisteanna trádála agus forbartha - (Trádáil nó Gorta nó Forbairt agus cúnamh) <p>IMSHAOIL NÁDÚRTHA</p> <ul style="list-style-type: none"> • An t-imshaol nádúrtha áitiúil • Talamh, aibhneacha agus farraigí mo chontae/na hÉireann • Gnéithe nádúrtha na hEorpa agus an domhain • Carraigeacha agus ithreacha • Aimsir, aeráid agus aerbhrat Faisnéis aimsire Aimsir agus aeráid An t-aerbhrat • Pláinéad an Domhain sa spás An Domhan agus an ghrian An Domhan, an ghealach agus an ghrianchóras <p>FEASACHT AGUS CÚRAM IMSHAOIL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag tabhairt aire don dúiche timpeall orm • Feasacht imshaoil • Ag tabhairt aire don imshaol 	<p>DÚILE BEO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mise Éagsúlacht agus tréithe daoine / éagsúlacht agus airíonna dúl beo Próisis na beatha daonna • An bheatha dhaonna Éagsúlacht agus airíonna daoine Próisis na beatha daonna • Plandaí agus ainmhithe Éagsúlacht agus airíonna dúile beo Próisis na beatha <p>FUINNEAMH AGUS FÓRSAÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Solas • Fuaim • Teas • Maighnéadas agus leictreachas • Fórsaí <p>ÁBHAI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Airíonna agus tréithe ábhar Ábhair agus athrú cló Téamh agus fuarú Meascadh deighilt agus athruithe eile <p>FEASACHT AGUS CÚRAM IMSHAOIL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cúram díom féin agus de mo thimpeallacht /Feasacht imshaoil • Cúram imshaoil • Eolaíocht agus an t-imshaol
<p>Scileanna</p> <p>Tuiscint d'áit agus do spás</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuiscint d'áit • Tuiscint do spás <p>Léarscáileanna, cruinneoga agus scileanna grafacha</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag úsáid léirithe d'áiteanna • Ag úsáid pictiúir, léarscáileanna, cruinneog, agus mionsamhlacha <p>Scileanna imscrúdaithe tíreolaíochta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag ceistiú • Ag breathnú • Ag tuar • Ag imscrúdú agus ag tástáil • Ag meas agus ag tomhas • Ag anailísiú • Ag clárú agus ag cur in iúl • Ag meastóireacht 	<p>Scileanna</p> <p>Ag obair go heolaíoch</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag ceistiú • Ag breathnú/breathnóireacht • Ag tuar • Ag imscrúdú agus ag tástáil • Ag meas agus ag tomhas • Ag anailísiú Ag sórtáil agus ag rangú Ag aithint patrún Ag léirmhíniú • Ag clárú agus ag cur in iúl <p>Ag dearadh agus ag déanamh</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag iniúchadh • Ag pleanáil • Ag déanamh • Ag meastóireacht
<p>Cód dathanna a léiríonn cathain a thugtar snáithaonaid isteach: Naíonáin Rang 1 & 2 Rang 3 & 4 Rang 5&6</p>	

O.S.P.S.	Corpoideachas	Creideamh
<p>MISE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Féinaithne Féinfheasacht Ag forbairt féinmhuiníne Ag déanamh cinntí • Ag tabhairt aire do mo chorp Bheith eolach ar mo chorp Bia agus cothú <i>Sláinte agus folláine</i> • Ag fás agus ag athrú Athraim agus mé ag fás Beatha nua <i>agus breith</i> Braistintí agus mothúcháin • Sábháilteacht agus cosaint Sábháilteacht phearsanta Saincheisteanna sábháilteacht • <i>Ag déanamh cinntí</i> <p>MISE AGUS DAOINE EILE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mise agus mo theaghlach • Mo chairde agus daoine eile • Caidreamh le daoine eile <i>Ag déanamh cumarsáide</i> <i>Ag réiteach coimhlinte</i> <p>MISE AGUS AN DOMHAN MOR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ag forbairt saoránachta Pobal mo scoile Ag maireachtáil sa phobal áitiúil/Pobail áitiúla agus pobail níos leithne Cúram imshaoil <i>Pobail náisiúnta agus Eorpacha agus pobail níos leithne</i> • Oideachas na meán cumarsáide 	<p>LÚTHCHLEASAÍOCHT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rith Siúl, bogshodar nó rith feadh achair Rábáil Rásanna sealáochta Cliathreathaíocht • Léimneach • Caitheamh • An lúthchleasaíocht a chiallú agus a léirthuisint <p>DAMHSA</p> <ul style="list-style-type: none"> • An damhsa a iniúchadh, a chruthú agus a dhéanamh • An damhsa a chiallú agus a léirthuisint <p>GLEACAÍOCHT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luail • An ghleacaíocht a chiallú agus a léirthuisint <p>CLUICHÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seoladh, glacadh agus taisteal Láimhsiú na liathróide Ciceáil Iompar agus bualadh • Cluichí a cheapadh agus a imirt • Cluichí a chiallú agus a léirthuisint <p>GNÍOMHAÍOCHTAÍ LASMUIGH AGUS GNÍOMHAÍOCHTAÍ EACHTRAÍOCHTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siúl, <i>rothaíocht agus gníomhaíochtaí campála</i> • Treodóireacht • Dúshláin lasmuigh • <i>Gníomhaíochtaí uisce</i> • Understanding and appreciation of outdoor and adventure activities <p>OILIÚINT UISCE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sláinteachas • Sábháilteacht uisce • Dul isteach san uisce agus teacht amach as • Snámhacht agus tiomáint • Forbairt banganna snámha • Cluichí liathróide uisce • Oiliúint uisce a chiallú agus a léirthuisint <p>Ba chóir cúig cinn de na snáitheanna Corpoideachais a dhéanamh gach bliain.</p>	<p>Is ar na húdaráis (eaglasta) ar leith atá an fhreagracht as an gcuraclam in oideachas reiligiúnach do bhunscoileanna a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.</p>